

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαι — Τιμὴ προηγ. φύλλον λ. 30 — Γραφ. τῆς Ἀρισθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

11 Ἰουλίου 1876

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

Ἐγεννήθην ἐν Βοστώνῃ, καὶ ὄφειλω τὰ πρῶτα τῆς παιδείας μου μαθήματα εἰς τὰ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἄμισθα γραμματικὰ λεγόμενα σχολεῖα. Ὄθεν ἀφίνω εἰς τοὺς ἐκτελεστάς τῆς διαθήκης μου ἑκατὸν λίρας στερλίνας, τὰς ὁποίας οὗτοι, ἡ δ' ἐπιζῶν ἐξ αὐτῶν, θέλουν πληρώσει εἰς τοὺς κυβερνήτας ἢ διευθυντάς τῶν εἰρημένων ἀμισθῶν τῆς πατρίδος μου σχολείων, ἵνα τεθῶσι παρ' αὐτῶν, ἢ τῶν κατὰ κειρὸν ἐπιμελητῶν ἢ διευθυντῶν αὐτῶν, εἰς τοικισμὸν διηνεκῆ. Διὰ τοῦ τόκου τῶν χρημάτων τούτων θέλω ν' ἀγοράζωνται ἀργυρᾶ μετάλλια, τὰ ὁποῖα νὰ διανεμῶνται παρὰ τῶν διευθυντῶν ὡς ἀμοιβαὶ εἰς τοὺς εὐδοκιοῦντας μαθητάς, καθ' ὃν καταλληλότερον τρόπον κανονίσωσιν οἱ πρόκριτοι τῆς πόλεως.

Καθ' ὃν κειρὸν ἔτυχε νὰ ἐξασκῶ διάφορα ἐν τῷ βίῳ μου ἐπαγγέλματα, ὡς χαρτοπώλης, τυπογράφος καὶ ταχυδρομικὸς ἐπιστάτης, ἔμεινε νὰ μοὶ χρεωστῶνται πολλαὶ μικραὶ ποσότητες ἐκ διαφόρων τυπώσεων, πωλήσεων χάρτου καὶ βιβλίων, ταχυδρομικῶν καὶ ἄλλων τινῶν πραγμάτων. Τὰ ποσὰ ταῦτα δὲν εἶχα προφθάσει νὰ εἰσπράξω, ὅτε, κατὰ τὸ 1757, ἀπεστάλην παρὰ τῆς Συνελεύσεως τῆς Πενσυλβανίας, ὡς πρῶτον αὐτῆς, εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου νωότερα διαταγαὶ μ' ἐκράτησαν μέχρι τοῦ 1775. Κατὰ τὴν ἐν τῷ ἔτει τούτῳ ἐπιστροφὴν μου, μὲ κατέλαβαν ἀμέσως αἱ ἀσχολίαι τῆς Συνόδου· ἔπειτα, κατὰ τὸ 1776, ἀπεστάλην εἰς Γαλλίαν, ὅπου καὶ ἔμεινα ἑννέα ἔτη, καὶ δὲν ἐπέστρεψα εἰμὴ κατὰ τὸ 1785. Αἱ ἀνωτέρω λοιπὸν πιστώσεις, μὴ ζητηθεῖσαι παρ' ἐμοῦ καθ' ὅλον τὸ μακρὸν αὐτὸ διάστημα, ἔμειναν ὡς παραγεγραμμένα, ἂν καὶ μοὶ χρεωστοῦνται νομίμως, μετενεχθεῖσαι εἰς τὸ μέγα βιβλίον τῶν δόσοληψιῶν μου ὑπὸ στοιχ. Ε. Ὅλα τὰ ποσὰ ταῦτα χαρίζω καὶ κληροδοτῶ εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Πενσυλβανίας, ἐλπίζων ὅτι ὅσοι τῶν ὀφειλετῶν μου, ἢ τῶν κληρονόμων των, ἠδύναντο νὰ φέρωσιν ἐνστάσεις εἰς τὴν ἐξόφλησιν τοσοῦτο παλαιῶν χρεῶν, θέλουν ἤδη εὐχρησθηθῆν νὰ τὰ πληρώσωσι,

λόγῳ φιλανθρωπίας καὶ συνδρομῆς, εἰς τοιοῦτο εὐεργετικὸν κατάστημα. Ἡξεύρω ὅτι τινὲς τῶν εἰσπράξεων εἶναι ἀκατόρθωτοι· πλὴν ἐλπίζω ὅτι θὰ κατορθωθῆ νὰ εἰσπραχθῆ ἀρκετὸν ποσόν. Πιθανὸν προσέτι εἶναι νὰ εὐρεθῶσι μερικοὶ οἵτινες εἶναι μὲν σημειωμένοι εἰς τὸ βιβλίον μου ὡς ὀφειλέται, ἔχουν δὲ ἄλλας κατ' ἐμοῦ ἀπαιτήσεις. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, οἱ διοικηταὶ τοῦ εἰρημένου νοσοκομείου θέλουν ἐνεργῆσαι ὅλας τὰς δεούσας ἐκπτώσεις, καὶ πληρώσει μάλιστα τὴν διαφορὰν, ἐὰν τοῦτο ἀποδειχθῆ δίκαιον.

Παρατήρησα ὅτι, μεταξὺ τῶν τεχνιτῶν, οἱ καλοὶ μαθητευόμενοι γίνονται συνήθως καλοὶ πολῖται. Ἐγὼ αὐτὸς ὑπῆρξα μαθητευόμενος τῆς τυπογραφικῆς, ἐν τῇ πατρίδι μου, καὶ μετὰ ταῦτα, διὰ δανείων τινῶν δοθέντων μοι ὑπὸ δύο ἀγαθῶν μου φίλων, ἐγκατεστάθην ἐν Φιλαδελφείᾳ, καὶ τοῦτο ἐγένετο ἀρχὴ τῆς τύχης μου καὶ τῆς τυχῶν ὠφελιμότητος τοῦ βίου μου. Ἐπιθυμῶ λοιπὸν νὰ πράξω τὸ καλὸν, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν μου, ἂν ἦναι δυνατόν, συντελῶν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν πρόσδοον νέων ἄλλων, δυναμένων νὰ ὠφελήσωσι τὴν πατρίδα των εἰς τὰς δύο ταύτας πόλεις· καὶ, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀφιερῶν δύο χιλιάδας λιρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων δίδω τὸ ἡμισυ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Βοστώνης καὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Φιλαδελφείας, παραγγέλλων νὰ χρησιμεύσωσιν ἀμφοτέρω τὰ ποσὰ ταῦτα εἰς τὴν ἀνωτέρω δηλωθεῖσαν χρῆσιν.

Ἐὰν οἱ κάτοικοι τῆς Βοστώνης δεχθῶσι τὸ εἰρημένον ποσὸν τῶν χιλίων λιρῶν, θέλουν διαχειρισθῆ αὐτὸ διὰ πολιτῶν τῆς ἐκλογῆς των, συμπραττόντων μετὰ τῶν ἐφημερίων τῶν ἀρχαιοτέρων ἐκκλησιῶν, ἐπισκοπικῆς, συνοδικῆς καὶ πρεσβυτερικῆς, τῆς πόλεως, δανείζοντες αὐτὸ, ἐπὶ τόκῳ πέντε τοῖς ἑκατὸν κατ' ἔτος, εἰς νέους τεχνίτας ἐγγάμους, ἡλικίας κατωτέρως τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν, οἵτινες ἐμαθήτευσαν ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει, καὶ ἐξεπλήρωσαν τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς μαθητείας των, λαθόντες ἀποδεικτικὰ φιλοπονίας καὶ χρηστοθείας, ὑπογεγραμμένα τοῦλάχιστον ὑπὸ δύο χρηστῶν πολιτῶν. Οἱ δύο οὗτοι πολῖται θέλουν συγχρόνως ἐγγυηθῆ διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ χρέους ἐν τῇ λήξει τῆς προθεσμίας, ὡς καὶ διὰ τὴν ἀπότιν τῶν τόκων. Ὅλα τὰ τοιαῦτα ὀμβόλογα

θέλουν διαλαμβάνει τὸ ὀφειλόμενον ποσὸν εἰς ἰσπανικά δίστηλα, ἢ εἰς κυκλοφοροῦντα χρυσὰ νομίσματα. Οἱ δὲ διευθυνταὶ θέλουν κρατεῖ ἔν ἡ πλειότερα βιβλία, ἐν οἷς θέλουν ἐγγράφει τὰ ὀνόματα τῶν ζητούντων καὶ τῶν λαμβανόντων δάνεια, τὰ ὀνόματα τῶν ἐγγυητῶν, τὸ ποσὸν τοῦ δανείου, τὴν χρονολογίαν, καὶ οἰανδήποτε ἄλλην σημείωσιν ἀναγκαίαν εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς διαχειρίσεως. Ἐπειδὴ τὸ κεφάλαιον τοῦτο σκοπὸν ἔχει τὴν πρὸς ἐγκατάστασιν συνδρομῆν νέων τεχνιτῶν ἐγγράμων, τὰ εἰρημένα δάνεια θέλουν εἶσθαι ἀνάλογα πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν διευθυντῶν, προσδιοριζομένων ὡς ἀνωτάτου μὲν ὄρου τῶν ἐξήκοντα, ὡς κατωτάτου δὲ τῶν δεκαπέντε λιρῶν πρὸς ἕκαστον τεχνίτην. Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰτούντων καὶ συμμορφουμένων πρὸς τὰ ἀνωτέρω ᾖ τοιοῦτος ὥστε δὲν ἀρκεῖ τὸ διαθέσιμον ποσὸν εἰς τὸ νὰ δοθῇ εἰς ἕκαστον τὸ μέρος ὅπερ ἤθελε, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, κριθῆ εὐλογον, ἢ ἐλάττωσις θέλει γίνεσθαι κατ' ἀναλογίαν, καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ μείνῃ οὐδεὶς ἀβοήθητος.

Μικραὶ θὰ ᾖναι κατ' ἀρχὰς αἱ βοήθειαι αὐταί· ἐπειδὴ ὅμως τὸ κεφάλαιον θέλει αὐξάνει ἐκ τῆς προσθήκης τῶν τόκων, ἢ ἐν τῷ μέλλοντι ὠφέλεια θὰ ᾖναι μεγαλύτερα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ὠφελῶνται διαδοχικῶς περισσότεροι νέοι τεχνῖται, καὶ νὰ εὐκολύνεται ἡ ἐπιστροφή τῶν δανείων, πᾶς ὀφειλέτης πρέπει νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ πληράνη, μετὰ τῶν ἐνικυσιῶν τόκων, καὶ ἐν εἰκοστημόριον τοῦ κεφαλαίου, σχηματιζομένου οὕτω ποσοῦ ἀνωτέρου, πρὸς χορηγίαν νέων δανείων.

Ἐπειδὴ εὐτυχῶς πιστεύεται ὅτι θὰ εὐρίσκωνται πάντοτε ἐν Βοστώνῃ πολιταὶ ἐνάρετοι καὶ ἀγαθοεργοί, διαθεθειμένοι νὰ ἀφιερῶσιν ἐν μέρος τοῦ καιροῦ των πρὸς ὄφελος τῆς νέας γενεᾶς, καὶ ἀναλάβωσι τὴν ἐποπτείαν καὶ διαχείρισιν τοῦ καθιδρύματος τούτου δωρεᾶν, ἐλπίζω ὅτι κἀνὲν μέρος τοῦ εἰρημένου ποσοῦ δὲν θὰ μείνῃ ἐπιπολὺ ἀργὸν, οὔτε θ' ἀποτραπῆ εἰς ἄλλας χρήσεις, ἀλλὰ τούναντίον θὰ αὐξάνῃ πάντοτε διὰ τῶν τόκων.

Διαλογιζόμενος εἰς ποῖα ἀπρόοπτα περιστατικά αἱ ὑποθέσεις καὶ οἱ σκοποὶ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὑποκείμενοι ἐν διαστήματι τόσον μακροῦ χρόνου, στοχάζομαι ὅτι ἐφάνην ἴσως ὑπὲρ τὸ δέον αἰσιόδοξος, φαντασθεὶς ὅτι αἱ παροῦσαι διατάξεις μου, ἂν ἐπιχειρηθῇ ἢ ἐκτέλεσις αὐτῶν, μέλλουν νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἄνευ διακοπῆς, καὶ παραγάγωσι τὰ παρ' ἐμοῦ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Ἐλπίζω μολαταῦτα ὅτι, ἂν οἱ κάτοικοι τῶν δύο πόλεων δὲν κρίνωσι καλὸν νὰ προβῶσιν εἰς τὴν εἰρημένην ἐκτέλεσιν, θὰ θεωρήσωσι τοῦλάχιστον τὴν προσφορὰν τῆς παρούσης δωρεᾶς ὡς ἀπόδειξιν τῆς καλῆς μου θελήσεως, ὡς δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης μου, καὶ ὡς

μαρτύριον τῆς ἄκρας μου ἐπιθυμίας τοῦ νὰ φανῶ πρὸς αὐτὰς ὠφέλιμος καὶ μετὰ τὸν θάνατόν μου. Ἐπιθυμῶ ἐκ βάθους καρδίας νὰ δοκιμάσωσιν ἀμφοτέρω νὰ πραγματώσωσι τὸ σχέδιόν μου, διότι φρονῶ ὅτι, ἂν ἐγερωθῶσιν ἀκολούθως δυσκολία οἰαιδήποτε, θὰ εὐρεθῶσι συγχρόνως καὶ τὰ μέσα τῆς ὑπερνικήσεως αὐτῶν, καὶ ὅτι τελευταῖον τὸ σχέδιόν μου τοῦτο δὲν θὰ θεωρηθῇ δυσεκτέλεστον. Ἐὰν ἡ μία ἐκ τῶν δύο εἰρημένων πόλεων δεχθῇ τὸ κληροδότημα μετὰ τῶν ἐκτεθειμένων ὄρων, ἢ δὲ ἕτερα τὸ ἀποποιηθῇ, θέλησις μου εἶναι νὰ παραχωρηθῇ τὸ ὅλον ποσὸν τῶν δισχίλιων λιρῶν εἰς ἐκείνην ἐκ τῶν δύο ἥτις θὰ τὸ δεχθῇ, καὶ οὕτω νὰ διατεθῇ καὶ διαχειρισθῇ τὸ ὅλον καθ' ὅν τρόπον ἐκτίθεται ἀνωτέρω δι' ἕκαστον ἡμισυ τοῦ εἰρημένου ποσοῦ. Ἐὰν δὲ καὶ αἱ δύο ἀποποιηθῶσι, τότε τὸ ποσὸν θὰ συναριθμηθῇ μετὰ τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς κληρονομίας μου, καὶ ἡ διάθεσις τοῦ ὅλου θὰ κανονισθῇ διὰ τῶν ὄρων τῆς διαθήκης μου τῆς 17 Ἰουλίου 1788.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἐνταφιασθῶ πλησίον τῆς συζύγου μου, ἂν ᾖναι δυνατόν, καὶ ὁ τάφος ἡμῶν νὰ καλυφθῇ διὰ μαρμάρου, λελαξευμένου ὑπὸ τοῦ Τσάμπερς, ἐξ ποδῶν μήκους καὶ τεσσάρων πλατύτους, ἄνευ ἄλλου κοσμήματος, εἰμὴ μετὰ μικροῦ κύκλω θριγκοῦ, καὶ μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς·

BENIAMIN FRAGKAINOS

καὶ

ΔΕΒΟΡΑ ΦΡΑΓΚΑΙΝΟΥ

17.

Ἐν Φιλαδελφείᾳ, τὴν 23 Ἰουνίου 1789.

Χαρίζω τὴν ἐξ ἀγριουμηλέας ὠραίαν βάρβδον μου, φέρουσαν ἐπὶ κεφαλῆς μῆλον ἐκ χρυσίου, φιλοτέχνως ἐξεργασμένην ὡς πῖλον ἐλευθερίας, εἰς τὸν φίλον μου, τὸν φίλον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸν στρατηγὸν Οὐασσιγκτῶνα. Ἄν ᾖτον σκῆπτρον, θὰ ᾖτον ἄξιον αὐτοῦ, καὶ καλῶς ἡρμοσμένον εἰς τὰς χεῖράς του. Ἡ βάρβδος αὕτη εἶναι δῶρον πρὸς ἐμὲ ἀξιολόγου κυρίας, τῆς κυρίας Δὲ Φορβᾶχ, ἐπικλήρου δουκίσσης τῶν Δύω-Γεφυρῶν.¹ Στίχοι τινὲς, εἰς τὸ δῶρον τοῦτο ἀναφερόμενοι, πρέπει νὰ συνοδεύσωσι τὸ κληροδότημα.

Ἐν Φιλαδελφείᾳ, τὴν 23 Ἰουνίου 1789.

Σ.

Μαθὼν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Φραγκίσκος Α' τὸν θάνατον τοῦ ἐν τῇ Αὐλῇ αὐτοῦ περιωνύμου ζωγράφου Λεονάρδου Βίγκη, ἐγένετο περίλυπος· ὅθεν οἱ περὶ αὐτὸν ἀυλικοὶ καὶ μεγιστάνες, θέλοντες νὰ παρηγορήσωσιν αὐτόν, τῷ ἔλεγον ὅτι δὲν ἀρμόζει νὰ θρηνῇ τὸν θάνατον ἀνδρὸς μικρᾶς καὶ ποταπῆς καταγωγῆς. Εὐγενεὶς

1. Οἱ δύο υἱοὶ τῆς δουκίσσης τῶν Δύω-Γεφυρῶν εἶχαν ἀγωνισθῇ, ὑπὸ τὸν Λαφαγέτην, ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν.

καὶ πρίγκιπας, ἀπεκρίθη δ νουνεχῆς βασιλεὺς, δημιουργῶ καθ' ἐκάστην ὄσους καὶ ἂν θέλω, ἀλλ' ἄλλον Λεονάρδον Βίγκη μόνος ὁ Θεὸς δύναται νὰ πλάσῃ, αὐτὸς μάλιστα ὅστις δὲν πλάσσει τοιοῦτους ἄνδρας συνεχῶς.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΕΥΔΟΚΙΑ

Ἐν τῇ μεγάλῃ πάλῃ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῇ ἀναπτύχθεισῃ ἰδίᾳ κατὰ τὸν Δ' ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα, τρεῖς ὑπῆρχον διαφοροὶ καὶ ἀλλήλοισι ἀντιμέτωποι γνῶμαι· οἱ μὲν ἐπεθύμουν τὴν ἀναβίωσιν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς γνώμης ταύτης ὅπαδοί ἦσαν πολλοὶ φίλοι τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὧν προεξῆρχεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς ὁ ἐπικληθεὶς Παραβάτης· ἕτεροι δὲ τυφλῶς προσκεκολλημένοι πρὸς τὸν χριστιανισμὸν ἐζήτουν τὴν παντελῆ ἐξαφάνισιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἄλλ' ἀμφοτέρων τῶν γνῶμῶν τούτων οἱ ὅπαδοί ἀδύνατόν τι διενεοῦντο· διότι οὔτε ὁ Ἑλληνισμὸς ἦτο δυνατὸν ν' ἀναβιώσῃ ἀνιστάμενος οὔτω πρὸς τὰς αἰωνίας τοῦ Ὑψίστου βουλᾶς, οὔτε ὁ χριστιανισμὸς ἄνευ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις συνετέλεσε πλείστον εἰς τὴν διάδοσιν αὐτοῦ. Ἀμφοτέρων τῶν γνῶμῶν τούτων ἀποτυχουσῶν δὲν ἔμενε πλέον ἢ ἡ μέση ὁδὸς, ὁ ἁρμονικὸς δηλονότι συνδυασμὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ. Τὸν συνδυασμὸν τοῦτον καὶ τὴν ἄμεσον συμβίωσιν τῶν δύο τούτων στοιχείων παρεδέχθησαν καὶ ἀνέπτυξαν λίαν ἐπιτυχῶς οἱ Βασιλεῖσι, οἱ Γρηγόριοι, οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Συνέσιοι, οἱ μέγιστοι οὗτοι φωστῆρες τῆς τρισηλίου θεότητος, οἵτινες μεγίστους ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ παγίωσεως τῶν ὑπερφυῶν αὐτοῦ δογμάτων κατέβαλον, κύριον μέλημα σχύνης τὴν ἠθικότητα τῆς κοινωνίας καὶ τὴν διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὰ πρόσω ὀρθοπορείαν αὐτῆς. Ὅτι δὲ τὰ ἔξοχα ταῦτα πνεύματα ἐπροστάτευσαν τὴν διάμεσον ταύτην γνώμην τρανῶς ἀποδείκνυσιν ὁ περιφημὸς ἐκεῖνος τοῦ μεγάλου Βασιλείου λόγος, ἡ πρὸς τοὺς νέους παραίνεσις, ἐν ἣ ἐκτίθησιν ὁ μέγας τῆς Καισαρείας ἱεράρχης τίνα τῶν συγγραμμάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ὀφείλει πᾶς χριστιανὸς νὰ ἐκλέγῃ πρὸς ἠθικὴν αὐτοῦ μόρφωσιν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς χριστιανικὴν διάπλασιν. Ἡ ἁρμονικὴ συμβίωσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ χριστιανισμοῦ παρήγαγε τὸν μεσαιωνικὸν καλούμενον Ἑλληνισμὸν ἢ Βυζαντισμὸν, ἡ πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ὁποίου τάσις ἀπὸ τοῦ Δ' ἀρξαμένη αἰῶνος ἀνεπτύσσετο μέχρι τοῦ Θ'. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῶν πέντε αἰῶνων ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκαθαρίζετο ὀλονὲν διὰ τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ, οἱ δὲ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, τούτου τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνε-

δείκνυντο προστάται. Τὴν πρὸς συνδύασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ταύτην τάσιν ἀνεζωπύρησε καὶ ἡ εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου ἀνάβασις ἀθηναίας αὐτοκρατείας.

Ἡ αὐτοκρατεία αὕτη εἶναι ἡ Εὐδοκία, μία τῶν μεγαλύτερων αὐτοκρατειῶν τοῦ Βυζαντίου, ἐν τῶν ἐξοχωτέρων πνευμάτων τοῦ μεσαιῶνος, μία τῶν σπουδαιοτέρων μετὰ Χριστὸν φιλοσόφων. Καὶ μὴ θαυμάσῃ τις βλέπων τοιαύτην γυναῖκα ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει· ναὶ μὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ὑπῆρξαν καὶ ἄλλαι πολλαὶ ὅμοιαι τῇ Εὐδοκίᾳ, ἀλλ' ὅμως ἡ Εὐδοκία δὲν εἶναι ἐκτακτὸν τι φαινόμενον, ἔχει καὶ τὰς ὁμοίας τῆς. Ἐν τῇ εὐρείᾳ Βυζαντινῇ αὐτοκρατορίᾳ, ἥτις πάντοτε σχεδὸν εἶχε ν' ἀντιπαλαίση πρὸς τὰ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἢ ἐκ τῆς Ἀσίας προερχόμενα σίφη, καὶ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διοικήσει συνεχῶς κατεταράσσετο εἴτε τῆς πτώσεως ἕνεκα τοῦ δεινῶς αὐτοκράτορος, εἴτε τῆς ἐμφανίσεως τῆς δεινῆς αἰρέσεως, αἱ γυναῖκες αὗται ἔλαβον σπουδαίαν θέσιν ὑπερασπίζουσαι πάντοτε σχεδὸν ἐπιτυχῶς τὰ συμφέροντα, τῶν ὁποίων ἐτίθεντο ἢ αὐτοβούλως ἀνεδείκνυντο προστάται. Τοιαύτας γυναῖκας δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν Εὐδοξίαν τὴν σύζυγον τοῦ Ἀρκαδίου, Πουλχερίαν τὴν ἀδελφὴν Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, Ἀριάνην τὴν θυγατέρα Λέοντος τοῦ Α', Θεοδώραν τὴν σύζυγον τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὴν Ἀθηναίαν Εἰρήνην, σύζυγον Λέοντος τοῦ Δ', Θεοδώραν τὴν σύζυγον τοῦ Θεοφίλου, Ζωὴν τὴν τετάρτην σύζυγον Λέοντος τοῦ ΣΤ', Θεοφανῶ τὴν σύζυγον Ῥωμανοῦ τοῦ Β', Ζωὴν τὴν σύζυγον Ῥωμανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ, Θεοδώραν τὴν ἀδελφὴν τῆς προηγουμένης, Εὐδοκίαν τὴν μακροβηολιτίσσαν, σύζυγον Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους, καὶ Ἄγνην τὴν Κομνηνὴν, τὴν τοῦ Νικηφόρου Βρυεννίου σύζυγον. Πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν διεκρίθησαν καὶ ἐπὶ πολυμαθείᾳ, τὰ δὲ προϊόντα τῶν πνευματικῶν αὐτῶν ἐργασιῶν ἀρίστην κατέχουσι θέσιν μετὰ τῶν προϊόντων τῆς Βυζαντινῆς φιλολογίας. Ἡ Ἰωαννῆς λ.χ. Εὐδοκίας τῆς μακροβηολιτίσσης, ἡ Ἀλεξιάς Ἄγνης τῆς Κομνηνῆς καὶ ἄλλα ἄλλων ἔργα οὐκ ὀλίγον ἐπαινοῦνται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Μεταξὺ τῶν γυναικῶν τούτων διακρίνεται καὶ ἡ σύζυγος Θεοδοσίου τοῦ Β', ἡ Εὐδοκία. Ἡ Ἑλλάς, ἡ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν παραγωγὸς τασούτων μεγάλων πνευμάτων, δὲν ἐστείρυνε παντελῶς καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα· ἡ Εὐδοκία κατήγετο ἐξ Ἀθηνῶν. Ὄνομάζετο πρότερον Ἀθηναῖς καὶ ἦτο θυγάτηρ τοῦ σπουδαίου Πλατωνικοῦ φιλοσόφου Λεοντίου, ὃν τινὲς τῶν Βυζαντινῶν χρονογράφων Ἠράκλειον ἀποκαλοῦσιν. Ἐσχὲ δὲ καὶ δύο ἀδελφοὺς, τὸν Οὐαλεριανὸν, ἡ κατὰ τινὰς Οὐαλέριον, καὶ τὸν Γενέσιον ἢ Γέσιον. Γεννηθεῖσα τῷ 394 καὶ ἀνατραφεῖσα ἐν τῷ γάλακτι τῆς εἰδωλολατρίας, καθότι δὲν εἶχεν εἰσέτι καθ' ὁ-